

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО
Інститут філології й журналістики
Кафедра журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**на тему:
СПЕЦИФІКА ВИСВІТЛЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ЖИТТЯ
НА ШПАЛЬТАХ СУЧАСНОЇ ВІННИЦЬКОЇ ПРЕСИ**

Студентки IV курсу, групи 4Ж
Галузі знань 0303
Журналістика та інформація
напряму підготовки 6.030301
Журналістика
Пидоченко Олени Миколаївни

Науковий керівник: доктор
філологічних наук, професор
Іваницька Н.Л.

Національна шкала _____
Кількість балів: _____ Оцінка ECTS _____

Голова комісії: _____
Члени комісії: _____
_____
_____

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. Українські ЗМІ в контексті глобальних процесів на початку XXI століття.....	6
1.1. Тенденції розвитку міжнародної журналістики в Україні.....	6
1.2. Критерії відбору міжнародних новин у пресі.....	11
РОЗДІЛ II. Особливості висвітлення міжнародних новин у вінницьких газетах.....	15
2.1. Газета «20 хвилин» – джерело міжнародних новин для вінничан.....	15
2.2. Міжнародна проблематика на шпальтах газети «Місто».....	23
2.3. Характер міжнародних новин у газеті «33-й канал».....	26
ВИСНОВКИ.....	33
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	36

ВСТУП

Актуальність дослідження. Із набуттям Україною незалежності одним із найважливіших питань у політичному житті постала проблема її ідентифікації на міжнародній арені. Суттєвого значення в такому процесі набула преса. Потенційні можливості України, її геополітичне місце у східноєвропейському регіоні, де зараз відбуваються складні і суперечливі процеси, змушують українські засоби масової інформації по-новому поставитися до висвітлення подій регіонального, національного і міжнародного змісту.

Дослідник Торіл Аалберг та його колеги з факультету соціології і політичних наук Норвезького університету науки і технологій дійшли висновку, що існує прямий зв'язок між обсягом висвітлення серйозних міжнародних новин і рівнем обізнаності громадян про стан міжнародних відносин.

З кінця ХХ і на початку ХХІ століть в історії української журналістики починається новий етап розвитку, який характеризується спроможністю засобів масової інформації забезпечити вільний доступ громадськості до інформації, своєчасність і прозорість висвітлення соціальних, суспільно-політичних, економічних і культурних процесів. Позитивні й негативні тенденції розвитку міжнародної журналістики кінця ХХ – початку ХХІ століть зумовлені чинниками, які визначають характер інформаційної доби: глобалізація мас-медійних потоків, монополізація, кооперація, концентрація, координація і комерціалізація діяльності засобів масової інформації.

Мета дослідження полягає у комплексному вивченні й аналізі моделей подачі новин, формування сучасного українського стилю висвітлення міжнародних подій в регіональній пресі.

Відповідно до поставленої мети визначені такі **завдання кваліфікаційної роботи:**

- дослідити тенденції і етапи розвитку вітчизняної системи засобів масової інформації в умовах глобалізації;
- вивчити моделі подачі міжнародних новин в українських засобах масової інформації;
- окреслити коло інтересів регіональної преси;
- з'ясувати специфіку висвітлення міжнародних новин у вінницьких газетах.

Об'єктом дослідження є вінницькі видання, а саме газети «20 хвилин», «33-й канал» та «Місто» (січень 2014 – квітень 2016).

Предмет дослідження – моделі висвітлення міжнародних новин на шпальтах вінницьких газет.

Методи дослідження: історичний (вивчення історії розвитку міжнародної журналістики), типологічний (виявлення подібностей і відмінностей серед вінницьких видань), порівняльний (співставлення вінницької преси) та метод аналізу (аналіз публікацій).

Теоретико-методологічна основа дослідження. Важливе місце у вивченні досвіду світових систем мас-медіа, тенденцій міжнародної журналістики, проведенні порівняльного аналізу діяльності вітчизняних і міжнародних засобів масової інформації, міжнародних відносин і міжнародних політичних процесів належить науковим працям теоретиків і практиків журналістикознавства, політології, соціології В. Бебика, О. Сидоренка, О. Гриценко, С. Даниленка, Я. Засурського, В. Здоровеги, О. Зернецької, М. Житарюка, В. Іванова, Є. Макаренко, В. Мармазова, О. Мелещенка, А. Москаленка, І. Михайлина, С. Кудрявцева, Т. Петріва, Г. Почепцова, Т. Приступенко, В. Різуна, А. Чічановського, В. Шкляра та інших.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що визначено пріоритети регіональних ЗМІ під час формування власного

інформаційного простору вінницької області, характер висвітлення міжнародних новин у місцевій пресі.

Практичне значення отриманих результатів. Теоретичні узагальнення, висновки та пропозиції можуть бути використані у спецкурсах, спецсемінарах із журналістики, при написанні курсових і дипломних робіт, під час подальшого аналізу вінницьких ЗМІ.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, двох розділів, які містять 5 підрозділів, висновків і списку використаних джерел, що нараховує 31 позицію. Загальний обсяг роботи – 39 сторінок, список використаних джерел подано на 4-х сторінках.

РОЗДІЛ І.

УКРАЇНСЬКІ ЗМІ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

1.1. Тенденції розвитку міжнародної журналістики в Україні

Кінець ХХ – початок ХХІ століття науковці називають інформаційною епохою, для якої характерні новітні комунікаційні навички і творення глобальної культури.

У постколоніальному та глобалізаційному суспільстві важливого значення набувають засоби масової інформації, адже інформація стає головним товаром. За словами О. Гриценко, основними постачальниками новин у світі є три глобальні агентства новин: the Reuters (Велика Британія), AFP (Agence France Press, Франція) і AP (Associated Press, США). Серед них Reuters – найбільше в світі агентство міжнародних новин. До впливових глобальних світових інформаторів належить телевізійна мережа новин – (CNN International, США) [9]. Ці агентства визначають характер міжнародної журналістики.

Міжнародна журналістика – розділ журналістики, що вивчає міжнародні аспекти діяльності журналістів і засобів масової інформації; міжнародні та регіональні організації, які розробляють стандарти, правові та етичні норми збору, створення, обробки, зберігання і розповсюдження інформації через канали масових комунікацій. Особливу увагу дослідників у галузі міжнародної журналістики привертають трансформація засобів масової інформації в умовах формування інформаційного суспільства, і появи «нових» ЗМІ (new media) – засобів масової інформації, що виникли в результаті синтезу мультимедіа і глобальних мереж зв'язку.

Серед особливостей розвитку міжнародної журналістики можна назвати підвищення інтересу світових ЗМІ до економічної, військової

тематики та постійну зацікавленість спортивною тематикою. Світові мас-медіа частіше висвітлюють питання динаміки світової комерції, розвитку міжнародного ринку енергії, інвестицій, макроекономіки на національних рівнях, мікроекономіки, процесів приватизації й націоналізації в різних країнах світу, захисту інтересів споживача тощо. Для міжнародної журналістики характерні також постійна увага до політичних перетворень, соціальних, етнічних, релігійних конфліктів, скандальних подій.

Система засобів масової інформації як невід'ємна частина суспільства розвивається в межах суспільних перетворень, але водночас, істотно впливає на характер та інтенсивність цього процесу. На думку В. Шкляра, «формально-правовий вигляд системи мас-медіа та загальні принципи функціонування значною мірою залежать від шляхів перетворення устрою та правового порядку, а також від суспільно-політичної ситуації, яка існує в даній державі» [32, с. 230].

Науковці виокремлюють декілька моделей подання новин у світі, особливості яких залежать від кількох чинників: 1) аудиторія, від запитів якої залежить кут подачі висвітлення подій; 2) вид видання; 3) тип ЗМІ: місцеве, національне. Важливість зазначених чинників пояснюється правилом наближення інтересів та зацікавленістю читача тією чи іншою міжнародною подією.

Водночас О. Гресько зауважує, що сучасним ЗМІ притаманна спрощена модель подачі новин. Така тенденція зумовлена специфікою цільової аудиторії, яка має неоднорідні інтереси і, відповідно, вимагає високого рівня професіоналізму від тих, хто висвітлює міжнародні події [6, с. 147]. Однак, за словами М. Житарюка, не всі українські ЗМІ висококваліфіковано висвітлюють міжнародні новини, є чимало недоліків, яких варто уникати під час роботи з матеріалом про світові події. Здебільшого зауваження стосуються повторень, а часто й

копіювання, міжнародних новин [11]. Причина тенденції одноманітності передусім у тому, що джерелами міжнародної інформації для більшості ЗМІ є провідні світові інформаційні агентства, а це означає, що більшість ЗМІ використовують одноманітну інформацію, що й обмежує коло проблем на міжнародну тематику.

Українська журналістика розвивається в контексті глобалізаційних тенденцій та суспільних змін, що відбуваються у світі. Тому вона переймає європейські моделі подання новин, зокрема й міжнародних, хоча розвивається значно повільніше.

Причинами кризового стану української міжнародної журналістики дослідники вважають недостатню платоспроможність друкованих ЗМІ. Суттєвим недоліком вітчизняної журналістики, як доречно зауважує М. Житарюк, є також відсутність постійних кореспондентів за кордоном, обмежений доступ до першоджерел, а також конкуренція з російськими засобами масової інформації, які висвітлюють міжнародні події через призму своїх інтересів [9, с. 551].

На думку В. Шкляра, сьогодні в Україні під гаслом «преса – товар» упроваджується «острівна» модель журналістики, тобто домінування факту над коментарем. Порушення системи противаг, зміщення акцентів, «бульваризація», примітивізація міжнародного медіапростору (глобально) привертають додаткову увагу учасників мас-медійного процесу. Дослідник вважає, що головними причинами цих тенденцій острівної моделі є новітні технології та поступовий спад запитів аудиторії під впливом масової культури [32, с. 228]. Але через об'єктивні чинники вона руйнує попередні традиції (за винятком елітних українських видань, які залишаються взірцевими) і не створює нових. Новинна журналістика, у якій домінує інформація, факт, передбачає велику кількість репортерів і високоосвічених журналістів різного профілю, величезні кошти для їхнього утримання. В українських

реаліях, де власники медіа скорочують і без того дрібні штати, це майже неможливо, а заміна творчих журналістів черговими співробітниками які крадуть тексти з мережі Інтернет, не гарантує повноцінної і вичерпної інформації. Досить часто така інформація є сумнівною, не відповідає дійсності і є віддаленою від українських чи місцевих реалій.

«Традиційно українська журналістика (і дорадянська, і радянська) розвивалася у вирі європейських традицій. І науково, і фахово, і змістовно вона чітко займала свою нішу розвинутого інтелектуально-концептуального журналізму», – пише М. Житарюк [11, с. 42]. Він наводить приклади таких газет, як «Дзеркало тижня», «День», «Україна молода», «Молодь України» та «Україна». Але, на думку науковця, кризові процеси першої половини 90-х рр. (стагнація, гіперінфляція, втрата аудиторії за кількісними показниками, перерозподіл інформаційного ринку) змусили журналістів зневіритися у своїх силах. Відтак унормовується домінування форми над змістом, модною стає кабінетна інфоржаційна журналістика, яка, під приводом розвитку інформаційної журналістики, по-перше, сповідує культ інформаційних приводів на кшталт заяв, брифінгів, політичних гасел, вечірок; по-друге, технічно-художньо обрамлює світове інформаційне сміття, яке хоча б гіпотетично має цікавити українську аудиторію, проте важливі українські події, які мають справді світовий контекст, досить часто навіть не висвітлені в українській пресі (виняток становить – спорт, Чорнобиль, Майдан) [11, с. 46].

Окрім того, досліджуючи специфіку висвітлення міжнародних новин українськими засобами масової інформації, М. Житарюк наголошував, що «Міжнародна тематика в сучасній українській пресі потребує системного, фахового, а не епізодично-хаотичного висвітлення, яке враховувало б національно-культурні, географічні та стратегічні інтереси як української аудиторії, так і України; підготовка

журналістів-міжнародників повинна враховувати специфічні особливості: орієнтуватись на поглиблене вивчення історії, культури, традицій, мов і забезпечення виробничої практики у провідних ЗМІ світу; прорив зі стану провінціалізму, щоб основна частина публікацій не була результатом переписування чужих недолугих інформаційних повідомлень, можна гарантувати, забезпечивши комплекс узгоджених дій у форматі трикутника: а) державні інформаційні пріоритети (стипендії, програми, субсидії, узаконення спеціальності «Міжнародна журналістика»); б) усвідомлення медіавласниками важливості ролі міжнародної журналістики й налагодження належного фінансування нових проектів (відкриття корпунктів за кордоном); в) якісна теоретична і практична перепідготовка вже (потенційно) заангажованих журналістських кадрів» [11, с.65].

До проблем сучасної української журналістики більшість дослідників зараховує і систему підготовки журналістів у вищих навчальних закладах. Науковців особливо турбує ця проблема, адже від кваліфікації журналіста та його ставлення до своєї професії залежить не лише успіх та популярність видання, а й обізнаність громадян з подіями країни та світу. Система підготовки провідних журналістів потребує постійного оновлення, адже українське суспільство швидко змінюється, виникають нові запити до ЗМІ, нові пріоритети щодо формату подачі інформації тощо.

На думку багатьох українських журналістикознавців, в основі суб'єктивної групи причин примітивізації міжнародних сторінок на шпальтах українських ЗМІ лежить безвідповідальність і неосвіченість редакторів, журналістів і власників видань. Відсутність смаку, професіоналізму та соціальної відповідальності призводять до потворних явищ в українських реаліях. Більшій частині українських газет бракує місцевих новин, аналізу актуальних проблем, а вони

натомість зловживають міжнародними новинами із різних континентів за підписом одного автора, незважаючи на те, що йдеться про різні події у протилежних сторонах світу, а часто й про такі, що є дуже віддаленими від українського читача й неактуальними для нього. Такі принципи роботи істотно зменшують зацікавленість та довіру до ЗМІ.

Для того, аби серйозним виданням уникнути втрати аудиторії висвітлюючи міжнародні новини, необхідно чітко виокремити критерії добору таких новин, використовувати різні способи їх подачі та не хтувати здоровим глуздом. Також важливо використовувати матеріали, максимально наближені до читача, користуватися правилом наближення інтересів.

Отже, сучасна українська міжнародна журналістика загалом реагує на завдання, які випливають з потреб утвердження авторитету держави на міжнародній арені та світового розвитку в умовах глобалізації та інтеграції. Однак актуальною залишається проблема вироблення й застосування нових механізмів роботи з міжнародною інформацією, орієнтуючись на кращі зразки світової преси.

1.2. Критерії відбору міжнародних новин у пресі

Ключовим поняттям масової комунікації є новини. Раніше поняття «новини» було тотожне поняттю «газета». Сьогодні ж під ним розуміються новини загалом, події, які цікаві для громадськості. Серед багатьох спроб окреслення поняття трапляються зорієнтовані на практику й теоретичні, загально сформульовані та конкретні, сучасні та застарілі. При цьому часто наголошується на такій ознаці новин, як об'єктивність. А загалом усі спроби спрямовані на узагальнення критеріїв добору новин або на стратегії їх реалізації. Відповідно до

цього, З. Вайшенберг зазначав, що «новина є, з одного боку, сировиною для публіцистики, а з іншого – жанром журналістики» [5, с. 23].

У всьому світі мас-медіа використовують новини як «сировину для публіцистики» завдяки тому, що у багатьох культурах існує подібний тип сприйняття. Це, на думку В. Бебика, пояснюється природною цікавістю людини, і тому в багатьох редакціях на нього зважають у процедурі добору новин [3, с.78]. Звичайно ж, добір та подача новин може відбуватися по-різному, відповідно до конкретних умов та мети різних медійних систем.

У західних країнах основою для роботи засобів масової інформації є інтерес громадськості; а у країнах так званого третього світу критерії для добору новин визначаються цілями національного відродження та суспільного виховання; у соціалістичних країнах новини повинні були давати орієнтири для суспільно-політичного розвитку.

Сучасний тип новин та принципи їхньої побудови виник разом із формуванням комерційної журналістики у Сполучених Штатах Америки. До появи «news story», що пов'язується, насамперед, з економічними інтересами англосаксонських агентств новин у XIX та на початку XX століття, долучилися різні фактори. На початку північноамериканське агентство новин «Нью Йорк Асошиейтед Пресс» випускало, «об'єктивні» новини. Нейтральний за змістом і формою, цей матеріал давав змогу одночасно задовольняти потреби широкого кола читачів. Таким чином, був знайдений спосіб викладу повідомлень на надзвичайно жорсткому медіаринку місцевої преси, споживачі якого належали і до табору республіканців, і до табору демократів. Завдяки розміщенню головних подій на початку повідомлення був одночасно врахований ненадійний на той час телеграфний зв'язок.

Та вже у 30-х роках XIX століття комерційна преса створила свою «нову журналістику» [4, с. 25]. Через якомога нейтральніше зображення

24 подій очима очевидця (eyewitness news) вона намагалася змінити на той час недемократичну систему преси, яка обслуговувала партикулярні інтереси. Першим, хто використав форму «lead story» («головна подія»), вважається міністр оборони Америки Едвін М. Стентон.

У ХХ столітті розвитку «інформаційної журналістики» особливо сприяло розширення інформаційного ринку внаслідок першої Світової війни. Подібного розквіту зазнає бізнес з інформаційним товаром на початку нового століття. Проте для значної частини засобів масової інформації західного типу, зокрема інформаційних агентств, принципи відбору та побудови повідомлень не втратили своєї актуальності.

Сьогодні у світі можна спостерігати виникнення двох моделей добору інформації у відділах міжнародних новин. Одна з них має на меті донести читачеві прогресивні інформаційні цінності, що обстоюють соціальну справедливість. Її називають ще «нова світова гуманна журналістика» [5, с. 28]. Матеріали цієї моделі, на думку З. Вайшенберга, спонукають до морально-етичних суджень. Друга модель подання міжнародних подій скеровується діями та ініціативами зовнішньої політики. Обидві моделі на рівних співіснують і конкурують.

О. Гриценко визначає такі критерії новини: 1) актуальність у часі, 2) наближеність у просторі, 3) соціологічна відповідність – визначається цільовою аудиторією, 4) емоційний чинник – вражаючі події без огляду на простір і час [8].

Для місцевих видань типовим чинником добору міжнародної інформації є географічний. Тобто коли подія є занадто складною чи не має значних наслідків для міста або хоча б держави, її навряд чи висвітлюватимуть.

Безперечно, редактори й кореспонденти застосовують визнані критерії новини, коли підшуковують варті уваги читацького загалу сюжети

для матеріалів. На жаль, досить часто їх увага зосереджується на кривавих переворотках, сутичках, зловживанні владою, дивні звичаї.

С. Кудрявцева зазначає, що «інформаційний простір – поняття не космічне, не географічне, це поняття – соціально-політичне і містить як територіальний, так і космічний фактори, особливо людський, оскільки суспільна інформація призначається для людини, а людина – її споживач, і без людини як живого носія, творця культури інформація втрачає свій сенс [16, с. 149]. Тому сучасним українським ЗМІ варто переглянути свою стратегію діяльності, урахувати вироблені роками критерії висвітлення новин, бо добір інформації у сучасних виданнях робить пересічного українського читача таким, яким він є – людиною з недостатнім знанням про решту світу. А оскільки українці будують нову, перспективну європейську державу, вони мають бути обізнаними з важливими світовими та українськими новинами, інформаційно озброєні й освідчені.

Висновки до розділу. Аналізуючи праці відомих журналістикознавців, можна зробити висновок, що велика частина українських публікацій на міжнародну тематику є результатом копіювання чи видозміни чужих інформаційних повідомлень. Це сталося, тому що журналісти на враховують критерії добору новин та подачі інформації із ЗМІ, а саме: актуальність у часі, наближеність у просторі, соціологічна відповідність, що визначається цільовою аудиторією, емоційний чинник тощо. Міжнародна тематика в сучасній українській пресі потребує системного висвітлення, яке враховувало б національнокультурні, географічні та стратегічні інтереси української аудиторії.

РОЗДІЛ II.

ОСОБЛИВОСТІ ВИСВІТЛЕННЯ МІЖНАРОДНИХ НОВИН У ВІННИЦЬКИХ ГАЗЕТАХ

2.1. Газета «20 хвилин» – джерело міжнародних новин для вінничан

Газета «20 хвилин» висвітлює важливі та цікаві події з життя Вінниці й України. Нерідко на її сторінках трапляються й матеріали, що стосуються міжнародного життя. Проаналізувавши такі публікації, ми виокремили тематичні групи досліджуваних матеріалів:

1. Політичні події в Україні крізь призму світового бачення (33 публікації): «У США назвали наступника Яценюка і терміни відставки прем'єра» («20 хвилин», 08 березня 2016 року); «Австрія ратифікувала асоціацію між Україною та ЄС» («20 хвилин», 24 липня 2015 року); «Поляки назвали «ляпасом» визнання УПА борцями за незалежність України» («20 хвилин», 13 квітня 2015 року); «В Росії затримали українського депутата, який знаходиться в розшуку Інтерполу» («20 хвилин», 21 березня 2015 року); «Придністров'я та Молдова почали домовлятися» («20 хвилин», 16 березня 2015 року); «Путіна показали. Перше відео після загадкового зникнення» («20 хвилин», 16 березня 2015 року); «Чому Путін зник з новин?» («20 хвилин», 12 березня 2015 року); «Заступник держсекретаря США Нуланд: Українська боротьба за свободу – це і наша боротьба теж» («20 хвилин», 28 січня 2015 року); «Папа Римський помолвився за Україну та назвав її «чудовою землею» («20 хвилин», 25 грудня 2014 року); «Росія звинуватила Україну в анексії Криму» («20 хвилин», 09 жовтня 2014 року); «Медведев розповів, що має зробити Україна, аби отримати газ» («20 хвилин», 06 жовтня 2014 року); «МЗС Молдови закликає Росію вивести війська з Придністров'я» («20 хвилин», 26 вересня 2014 року);

«Європарламент може ратифікувати асоціацію наступного тижня» («20 хвилин», 08 вересня 2014 року); «Расмуссен заявляє про «високу ймовірність» вторгнення Росії в Україну» («20 хвилин», 11 серпня 2014 року); «Девід Духовни пишався би тим, якщо б народився в Росії» («20 хвилин», 27 липня 2014 року); «Латвія ратифікувала угоду про асоціацію між Україною та ЄС» («20 хвилин», 14 липня 2014 року); «Казахстан та Білорусь не підтримали Росію: бойкоту українських товарів не буде» («20 хвилин», 30 червня 2014 року); «США знайшли докази, що Росія підтримує терористів на Донбасі» («20 хвилин», 24 червня 2014 року); «Російські телеканали використовують «25 кадр» для зомбування глядачів» («20 хвилин», 20 травня 2014 року); «Євросоюз сьогодні відкрив кордони для українських товарів» («20 хвилин», 15 травня 2014 року); «Угорщина хоче для угорців Закарпаття автономії і подвійного громадянства» («20 хвилин», 13 травня 2014 року); «Експерти США оцінили сили російської армії біля кордонів України» («20 хвилин», 05 травня 2014 року); «США відсилають війська до східної Європи та пропонують допомогу Україні» («20 хвилин», 24 квітня 2014 року); «Президент Молдови наказав перевести армію в повну бойову готовність» («20 хвилин», 08 квітня 2014 року); «Жириновський запропонував Польщі, Угорщині і Румунії розділити Україну» («20 хвилин», 24 березня 2014 року); «Китай та Японія засуджують дії Росії стосовно України» («20 хвилин», 03 березня 2014 року); «Рада Безпеки ООН проведе термінові збори через ситуацію в Україні» («20 хвилин», 01 березня 2014 року); «У Варшаві на підтримку українського Майдану вийшли тисячі людей» («20 хвилин», 23 лютого 2014 року); «Пауло Коельо написав у Твіттері стосовно ситуації у Києві» («20 хвилин», 20 лютого 2014 року); «В Румунії хочуть захопити Буковину» («20 хвилин», 27 січня 2014 року); «Президент Польщі про протистояння на Майдані у Києві» («20 хвилин», 22 січня 2014 року); «Громадянином

інших країн можна стати за гроші. Скільки це коштує?» («20 хвилин», 08 січня 2014 року); «Віце-президент Європарламенту про Україну: я закликаю до рішучих заходів» («20 хвилин», 05 січня 2014 року).

2. Економічні питання (14 публікацій): «Раз у тиждень за майже 5 тисяч вінничани зможуть літати до Ізраїлю» («20 хвилин», 14 квітня 2016 року); «Канада почала впроваджувати видачу українцям багаторазових віз» («20 хвилин», 02 грудня 2015 року); «Росія від сьогодні карає українців, які порушують міграційні правила» («20 хвилин», 01 грудня 2015 року); «Українські водійські посвідчення тепер діють і у Італії» («20 хвилин», 19 листопада 2015 року); «Чотири мільйонів українців можуть залишитись без роботи» («20 хвилин», 05 листопада 2015 року); «Європейський Союз не хоче українські цукерки з горіхами» («20 хвилин», 30 жовтня 2015 року); «Від сьогодні офіційно припиняється авіасполучення між Україною та Росією» («20 хвилин», 25 жовтня 2015 року); «У Росії оштрафували Roshen за китайську гру та диск-стрибунець» («20 хвилин», 18 серпня 2015 року); «Вісім українських виробників вийшли на казахстанський ринок» («20 хвилин», 24 червня 2015 року); «Росія заборонила продукцію «Ушастого няня» і «Лотоса» («20 хвилин», 10 червня 2015 року); «В ЄС розказали, коли українці зможуть без віз приїжджати в Європу» («20 хвилин», 04 червня 2015 року); «Папа Римський назвав скандалом різницю в зарплаті між жінками та чоловіками» («20 хвилин», 30 квітня 2015 року); «За рік число українських студентів у Польщі зросло на 50%» («20 хвилин», 08 квітня 2015 року); «Путін вирішив пожартувати над Порошенком? Липецький «Рошен» заблокований людьми в масках» («20 хвилин», 01 квітня 2015 року).

3. Політичні події світу (11 публікацій): «ІДІЛ» визнав Україну в числі своїх ворогів» («20 хвилин», 26 листопада 2015 року); «Facebook повідомляє про стан друзів після теракту в Парижі» («20

хвилин», 16 листопада 2015 року); «Чорна п'ятниця в Парижі і 158 загиблих: що пишуть вінничани в соцмережах про трагедію?» («20 хвилин», 14 листопада 2015 року); «У Сирії війна, у Вінниці – сльози і молитви» («20 хвилин», 13 жовтня 2015 року); «Чому в Росії не буде Майдану?» («20 хвилин», 3 серпня 2015 року); «Оприлюднили відео, яке відзняли одразу після падіння малайзійського боїнга» («20 хвилин», 20 липня 2015 року); «Українців і досі не евакуювали із Непалу. Завадила цьому не природа, а несправна деталь» («20 хвилин», 04 травня 2015 року); «Число жертв землетрусу в Непалі збільшується. Рятувальним роботам заважають сильні дощі» («20 хвилин», 30 квітня 2015 року); «В Абхазії з'явився власний Майдан: опозиція заявила, що бере владу в свої руки» («20 хвилин», 29 травня 2014 року); «Терористи закликають іноземних туристів покинути Єгипет до 20 лютого» («20 хвилин», 18 лютого 2014 року); «Ніагарський водоспад замерз. Тепер це гігантська бурулька» («20 хвилин», 10 січня 2014 року).

4. Освіта, наука, культура (7 публікацій): «Таблиця Менделєєва поповнилася чотирма новими елементами» («20 хвилин», 07 січня 2016 року); «Арабський шейх привітав Дюймовочку з Вінниці, зріст якої трохи більше метра, зі званням чемпіонки світу» («20 хвилин», 02 березня 2016 року); «Найкращим фільмом року за рейтингом американського журналу обрали український фільм «Плем'я» («20 хвилин», 15 грудня 2015 року); «Як святкували День Перемоги в містах-побратимах Вінниці» («20 хвилин», 13 травня 2016 року); «Росія контролюватиме листування в соцмережах» («20 хвилин», 13 квітня 2015 року); «Помічниця Девіда Боуї та няня старшого сина стали мільонершами» («20 хвилин», 30 січня 2016 року); «Помер один із творців культового мультфільму «Сімпсони» («20 хвилин», 10 березня 2015 року).

Важливою тенденцією газети «20 хвилин» є презентація діячів інших країн через висловлення ними позиції щодо українських подій. Матеріали такого типу найчастіше трапляються на сторінках досліджуваного видання. Для того, аби зрозуміти специфіку висвітлення міжнародних новин, необхідно проаналізувати кілька газетних матеріалів. Наприклад, у публікації *«Заступник держсекретаря США Нуланд: Українська боротьба за свободу – це і наша боротьба теж»* («20 хвилин», 28 січня 2015 року) йдеться про те, що всі члени Альянсу повинні зробити свій внесок у створення нових сил швидкого реагування НАТО, що дозволить оперативно відповідати на виклики в зонах конфліктів. Політик розповіла, що НАТО хоч і оборонний союз, чие завдання передусім полягає у стримуванні агресії, але якщо це не вдається, керівництво країн має бути напоготові. За словами Нуланд, необхідно якнайшвидше організувати центри оперативного командування Альянсу на територіях шести сусідніх держав. Або у матеріалі *«Папа Римський помолився за Україну та назвав її «чудовою землею»* («20 хвилин», 26 грудня 2014 року) зазначається, що 25 грудня, коли католики святкують Різдво Ісуса Христа, Папа Римський, звернувся до вірян із традиційним посланням *Urbi et Orbi* («Місту і світу») та зауважив, що нинішнє «Різдво повне сліз», які зараз ллються на Близькому Сході, в Африці та в Україні. «Ісус, рятівник світу, помилуй всіх тих, хто страждає зараз в Україні, і зроби так, щоб ця чудова земля подолала всі негаразди, подолала ненависть і насильство», – сказав Франциск. Також понтифік сподівається, що після цього Україна піде шляхом «братерства і примирення». На жаль, не можна стверджувати, що ця замітка є матеріалом з місця подій, вона написана на базі інформації з публікацій «Європейської правди». Така тенденція спостерігається у більшості матеріалів на міжнародну тематику й суттєво знижує рівень української регіональної преси. Матеріал можна

назвати оперативним, оскільки він вийшов друком наступного дня, але інформацію слід було б подати більш вичерпно.

Часто серед досліджуваних матеріалів трапляються публікації про вагомні події світу – політичні перевороти, теракти, надзвичайні ситуації чи явища природи. Такі матеріали мають здебільшого сенсаційний характер, оскільки в редакції вважають, що лише у такий спосіб можна зацікавити читача своїм журналістським твором. Наприклад, матеріал *«В Абхазії з'явився власний Майдан: опозиція заявила, що бере владу в свої руки»* («20 хвилин», 29 травня 2014 року) інформує нас про те, що 28 травня 2014 року парламент Абхазії зібрався на термінове засідання, де, можливо, розглядатимуть питання про призначення дострокових президентських виборів. Цій події, як зазначають журналісти, передувало зібрання 27 травня в центрі Сухумі кількох тисяч опозиціонерів, які зажадали від президента Олександра Анкваба проведення термінових реформ. Серед головних проблем представники опозиції назвали безробіття, налагодження відносин з Росією і питання паспортизації етнічних грузин, які проживають у східних регіонів. Під тиском протестувальників президент погодився на дострокову відставку уряду республіки, генерального прокурора і глав двох районів. Проте вже сьогодні в Абхазії реально запахло кров'ю. На підтримку президента висловилися керівники силових структур Абхазії, повідомляє «Кавказский узел». Глави МВС, міністерства оборони, Служби держбезпеки і Держслужби охорони виступили зі спільною заявою, в якій підкреслили, що не сприймають «неконституційних методів боротьби, які ведуть до дестабілізації обстановки в країні» і підтримують законно обраного президента. Анкваб також відмовився від своєї обіцянки відправити у відставку уряд, розцінивши події як спробу державного перевороту. Ситуація в Абхазії залишається вкрай напруженою. Зростає ймовірність, що можуть розпочатися бойові дії.

Матеріал виконано у жарні замітки, але інформацію взято з інших ЗМІ, що досить часто трапляється на шпальтах видання. Також необхідно зазначити, що автор не володіє термінологією, яку використовує у своєму журналістському творі. Це пов'язане з тим, що у редакції працюють не кваліфіковані журналісти-міжнародники, а рядові кореспонденти, що мають бути майстрами на всі руки.

Нерідко у газеті «20 хвилин» натрапляємо на публікації економічного характеру, що допомагають читачам не загубитися у вирі нововведень та соціальних змін. Інколи такі публікації можна розглядати на межі економіки й політики. Так, у матеріалі *«Чотири мільйонів українців можуть залишитися без роботи»* («20 хвилин», 05 листопада 2015 року) мова йде про те, що через нові міграційні правила близько 4 мільйонів українців, які працюють в Росії, можуть незабаром залишитися без роботи. Про це заявив лідер громадського об'єднання «Українці Москви» Віктор Гіржов. На його думку, Росія запровадила нові правила для того, щоб дестабілізувати ситуацію в Україні. Адже якщо зараз сотні тисяч, а може, і мільйони українців, повернуться на батьківщину, то це обернеться серйозними проблемами для економіки України. Журналісти зазначили, що з 2015 року для отримання дозволу на законну роботу в Росії потрібно мати патент, медстраховку та здати тести на знання мови, історії і законодавства РФ. Також з 26 січня, Росія ввела в дію нові анкети віз для іноземців. Публікація насичена актуальною для українців інформацією, однак не вистачає елементів аналізу, які були б доречними для не підготовленої до економічної проблематики аудиторії. Також публікація насичена важкою термінологією, яка може бути не зрозуміла аудиторії видання. Така тенденція простежується у багатьох журналістських творах аналізованого видання.

Цікавими є матеріали на культурну тематику. Варто зауважити, що на сторінках «20 хвилин» зазвичай трапляються суттєві новини такого типу, а не просто розповіді про життя зірок або «смажені факти». Зокрема, публікація *«Таблиця Менделєєва поповнилася чотирма новими елементами»* («20 хвилин», 07 січня 2016 року) інформує про те, що група американських, російських та японських вчених здійснила відкриття нових зімічних елементів. Відтепер у сьомому ряді таблиці є номери 113, 115, 117 та 118. Офіційно про це повідомили у Міжнародному союзі фундаментальної та прикладної хімії. Нові елементи були синтезовані штучно. І у них вже є робочі назви: унунтрій (Uut, 113), унунпентій (Uup, 115), унунсептій (Uus, 117) та унуноктій (Uuo, 118). Постійні назви хіміки повинні вигадати у найближчі п'ять місяців. У прес-службі союзу хімії кажуть, що, скоріш за все, нові елементи назвуть на честь їх першовідкривачів. Автор одразу звертає увагу читачів, що у 2011 році періодична таблиця поповнилася двома елементами: флеровім (114) та ліверморієм (116). Вважаємо, що публікації такого плану є цікавими, але вони зазвичай мають суто інформативний та фрагментарний характер і не здійснюють аналізу культурних явищ.

Отже, можна зробити висновок, що газета «20 хвилин» оперативно реагує на світові події й намагається презентувати найважливіші міжнародні новини. Найповніше представлені публікації таких тематичних груп: бачення політичної ситуації в Україні, економічні події та нововведення, культурна тематика, політичні новини інших країн, які мають сенсаційний характер. Більшість статей безпосередньо чи опосередковано пов'язані з Україною.

2.2. Міжнародна проблематика на шпальтах газети «Місто»

«Місто» – вінницька щотижнева газета, заснована 17 березня 2004 року. Видання належить до інформаційно-рекламного тижневика, що виходить щосереді на 32 сторінках і складається з трьох блоків: інформаційного, рекламного та програм телепередач. Мова газети – українська.

Для дослідження специфіки висвітлення міжнародних новин на шпальтах газети було використано описовий метод щодо видань останніх трьох років (січень 2014 – квітень 2016). Під час роботи з'ясувалося, що газета широко презентує публікації на різноманітну регіональну й національну тематику, однак зовсім мало уваги приділяє міжнародним новинам. Окрема рубрика для таких новин відсутня, але матеріали в інформаційних жанрах можна побачити в рубриках політичних, культурних та спортивних новин. За січень 2014- квітень 2016 рр. було надруковано всього 29 публікацій, серед них такі: «Олександр Вондра: членство Чехії у ЄС і НАТО було не передумовою для реформ, а їх результатом» («Місто», 13 квітня 2016 року (№14); «Як Україна програла референдум у Нідерландах» («Місто», 13 квітня 2016 року (№14); «Із Вінницею поділилися «вишеградським досвідом» («Місто», 13 квітня 2016 року (№14); «Шах і мат у Бельцях» («Місто», 20 січня 2016 року (№2); «Бутлегер із Могилева» («Місто», 30 грудня 2015 року (№49); «У Росії побили футболіста після відмови віддати клубу половину зарплати» («Місто», 30 вересня 2015 року (№36); «Росію можуть позбавити права вето у ООН» («Місто», 23 вересня 2015 року (№35); «Контрабандне м'ясо до Москви не доїхало» («Місто», 02 вересня 2015 року (№32); «Росія множить в'язнів сумління» («Місто», 02 вересня 2015 року (№32); «До Вінниці – хасиди, в Ізраїль – вінничани» («Місто», 05 серпня 2015 року (№28); «Євген Коноплянка переходить у «Севілью» («Місто», 08 липня 2015 року (№25); «Протести у Вірменії»

(«Місто», 02 липня 2015 року (24); «Вінниця разом із Швейцарією реалізують 7 проектів» («Місто», 24 червня 2015 (№23); «Європейську енергетичну нагороду Вінниці вручали швейцарці» («Місто», 17 червня 2015 року (№22); «Дзінтарс – символ Латвії» («Місто», 10 червня 2015 року (№21); «Слава Україні!» – так завершив свою промову у Вінниці Посол США» («Місто», 06 травня 2015 року (№16); «Між Францією та Ізраїлем» («Місто», 25 березня 2015 року (№11); «Шокуючі звинувачення Путіна» («Місто», 25 лютого (№7); «Москва кидає Придністров'я напризволяще» («Місто», 04 лютого 2015 року (№4).

Як бачимо, тематика публікацій досить різноманітна: від політичних подій до спортивних новин. Проаналізуємо декілька матеріалів. Кореспонденція *«Протести у Вірменії»* («Місто», 02 липня 2015 року) *інформує вінничан про масові заходи протесту у столиці Вірменії, Єревані, де активісти і далі виступають проти подорожчання електроенергії. «Цілодобові акції протесту, – зазначається в статті, – у Єревані почалися на площі Свободи 19 червня, а із 22 червня демонстранти перекрили прилеглий до площі центральний проспект Баграмяна, де розташована резиденція президента Вірменії. Спроба розігнати протест водометами і силою не вдалася. Місцева поліція більше не застосовувала силу проти мітингарів».* Автор публікації ознайомлює читачів із причинами протестів та намагається передбачити можливий шлях розвитку конфлікту. Крім того, автор зазначає, що протитарифні мітинги у Єревані й інших містах – суто економічні і люди не виступають проти Росії, а ще просять журналістів не проводити паралелі із Майданом в Україні. Запропонований матеріал можна віднести до аналітичної публіцистики, оскільки автор не тільки намагається аналізувати описані події, але й частково окреслює можливі шляхи їх розвитку. На жаль, схожі публікації трапляються на шпальтах газети досить рідко.

Публікація «Слава Україні!» – так завершив свою промову у *Вінниці Посол США* («Місто», 06 травня 2015 року (№16) інформує про те, що вперше у Вінниці відзначали Дні Америки, і вперше в Україні їх провели не у місті-мільйоннику. На відкриття масштабної акції 27 квітня до нашого міста прибув Надзвичайний і Повноважний посол США в Україні Джеффри Пайетт, привізши із собою чи не всіх представників посольства. Як зізнався сам пан Посол під час зустрічі із керівництвом міста й області, Вінницю було обрано насамперед тому, що вона першою у країні розпочала впроваджувати реформу децентралізації і нині є прикладом для інших регіонів країни. У статті не лише подається фактаж, але й чимало місця відведено інтерв'ю з Послом, що зазначає: «Після Революції Гідності Україна стала іншою, але свою форму країна ще вибудовує. Питання конституційної реформи, децентралізації влади та зміни системи місцевого самоврядування є ключовими для успіху тих сподівань, які закладались під час революційних подій. Дебати стосовно змін до Конституції в українському парламенті непрості, адже окрім сил, які підтримують реформи, є ті, що виступають за збереження статус-кво, – зазначив Посол США під час зустрічі із керівництвом області. – У цій суперечці, цій боротьбі не має бути сумнівів, за що виступають США. Але у кінцевому рахунку ці питання вирішуються українським народом. Одна річ, у якій я переконаний: Україна сьогодні нагадує велосипед, їй треба рухатись далі, якщо вона не рухатиметься, вона впаде, і ми будемо допомагати тому, щоб процес руху тримався». Джеффри Пайетт також повідомив, що цього року Сполучені Штати додатково до річної квоти нададуть Україні мільярд доларів кредиту для забезпечення прогресу реформ і відновлення фінансової основи держави. Загалом же загальний внесок у чотирирічну кредитну програму через МВФ складе 17,5 млрд. доларів. Дипломат у промові також наголосив, що Україна нині веде

боротьбу одночасно на трьох фронтах. Перший – військовий, який наша держава веде проти сил, котрі підтримує Росія. Другий – інформаційний, де Україна бореться за правду проти брехні. На третьому фронті, за словами Посла, Україна веде бій за модернізацію політичної системи і економіки і за викорінення корупції. Загалом, під час Днів Америки, які тривали у Вінниці три дні, узагальнює автор, відбулося понад два десятки заходів – від майстер-класу із баскетболу і семінару для бібліотек, до круглих столів та виставок карикатур.

Отже, газета «Місто» зазвичай звертає увагу на регіональні події, трохи рідше – всеукраїнські, а от міжнародні новини на її сторінках трапляються вкрай рідко, хіба що вони безпосередньо пов'язані з Вінницею чи стосуються надзвичайних світових подій.

2.3. Характер міжнародних новин у газеті «33-й канал»

«33-й канал» – громадсько-політичне, аналітичне видання з різноманітною тематикою: політика, економіка, освіта, спорт, надзвичайні ситуації тощо. Окрім того, у газеті трапляються статті, що висвітлюють міжнародні новини. Ми дослідили всі випуски газети за січень 2014 – квітень 2016 і з'ясували, що міжнародні новини зустрічаються на її сторінках нечасто – 51 раз. Єдиним критерієм відбору матеріалів була їхня тематична відповідність.

Під час роботи з'ясувалося, що контекст більшості матеріалів близький до української тематики, тобто міжнародні події висвітлюються крізь призму вітчизняних.

Так виглядає тематичний розподіл міжнародних новин на шпальтах газети «33-й канал»:

- **культурні події (11 публікацій):** «Вінничани зняли в пропагандистському ролику для Нідерландів» («33-й канал», 30 березня 2016 року. – С. 9); «Королева Великобританії відповіла на лист української співачки» («33-й канал», 23 березня 2016 року. – С. 9); «Вінничанка стала зіркою українського кінематографу» («33-й канал», 16 березня 2016 року. – С. 10); «Росіяни кличуть Дікапріо зіграти Леніна» («33-й канал», 27 січня 2016 року. – С. 10); «У Баден-Бадені з православними молився митрополит Симеон» («33-й канал», 13 січня 2016 року. – С. 11); «Турецький «Голос країни» підкорила вінничанка Ольга Гюнер» («33-й канал», 23 грудня 2015 року. – С. 11); «За що Андрєєву вигнали з Першого каналу?» («33-й канал», 4 листопада 2015 року. – С. 9); «Брежнєва стала дружиною Меладзе» («33-й канал», 28 жовтня 2015 року. – С. 9); «Собчак розповіла, чому немає дітей» («33-й канал», 28 жовтня 2015 року. – С. 9); «Земфіру змусили заплатити фанату за образу на концерті» («33-й канал», 28 жовтня 2015 року. – С. 9); «Шварценеггер взявся робити з сина бодібілдера» («33-й канал», 23 вересня 2015 року. – С. 11);

- **події, пов'язані з російсько-українським конфліктом (10 публікацій):** «Ми всі ненормальні від цієї пропаганди» («33-й канал», 23 березня 2016 року. – С. 9); «Прибрати українські прапори наказала Земфіра на концерті у Литві» («33-й канал», 23 березня 2016 року. – С. 9); «Стара донька Путіна – кандидат медичних наук, лдружена з голландцем, переїхала до Москви після збиття «Боїнга», що літев із Нідерландів» («33-й канал», 03 лютого 2016 року. – С. 9); «Колишня дружина Путіна вийшла заміж» («33-й канал», 27 січня 2016 року. – С. 10); «Президент Росії найбагатший у світі» («33-й канал», 27 січня 2016 року. – С. 10); «Молодша донька Путіна має статки у 2 млрд доларів» («33-й канал», 11 листопада 2015 року. – С. 9); «Російський літак розбився над Єгиптом. Це теракт – помста за Сирію?» («33-й

канал», 4 листопада 2015 року. – С. 9); «Песков – про скандали через сина» («33-й канал», 28 жовтня 2015 року. – С. 9); «Путін вважає себе голубом, а Обама показав котика» («33-й канал», 28 жовтня 2015 року. – С. 9); «Банкір Путіна подав позов проти Кремля на 10 млрд доларів» («33-й канал», 23 вересня 2015 року. – С. 11);

- **спортивні новини (1 публікація):** «Тренер з Америки мріє про наречену з Вінниці, щоб залишитися тут назавжди» («33-й канал», 2 грудня 2015 року. – С. 15);

- **соціальний захист українців за кордоном (1 публікація):** «Вінничанам розкажуть, як придбати житло за кордоном» («33-й канал», 30 березня 2016 року. – С. 9).

Як свідчить тематичний розподіл, найчастіше зустрічається у досліджуваних матеріалах прив'язка до України через презентацію її позиції щодо війни та внутрішньополітичних суперечностей, які виникли. Так, у матеріалі «*Ми всі ненормальні від цієї пропаганди*» («33-й канал», 23 березня 2016 року. – С. 9) подано інтерв'ю із російським рок-музикантом Юрієм Шевчуком, який не хоче ставати на якийсь бік у конфлікті українців та росіян, бо, на його думку, це лише промножує зло. Артист сподівається, що його країна, сп'яніла від пропаганди, врешті вийде з тіні свого «імператора» на світло: «Я намагаюся не ставати у той або інший табір тих, хто конфліктує. Одні кричать: «Не забудемо, не пробачимо». Інші теж. Ніхто не забуде і не пробачить. І що ж буде в результаті? Це не означає, що я втрачаю свої принципи. Це означає, що я болісно шукаю ключ до будь-якого серця, навіть найчерствішого, вбитого життям серця. Це мені здається найважливішим», – сказав музикант. «Я не стаю на політичні трибуни, не віщаю, не вчу життю. Це вже в минулому. Раніше, може, грішив цим через недоумство своє, а зараз я намагаюся знайти та пояснити людині: «Ти ж добрий, блін, лишися людиною хоча б на трішечки», –

зазначає Ю. Шевчук. Зі слів музиканта, лишитися людиною та не поширювати зло – це вже величезна перемога. Зі статті ми дізнаємося пропозиції Ю. Шевчука щодо українського питання. Тут же, у тексті, вказано на те, що ця розмова не є інтерв'ю співака з представником «33-го каналу», а представлена на основі його бесіди, опублікованої в «RFI». На нашу думку, престиж газети зріс би, якщо б на її шпальтах друкувалися оригінальні інтерв'ю, а не скопійовані на інформаційних платформах чи з інших джерел. Ще одна публікація цієї тематичної групи – *«Молодша донька Путіна має статки у 2 млрд доларів» («33-й канал», 11 листопада 2015 року. – С. 9)* – стосується розслідування агентства Reuters, присвяченого президентським дочкам – Марії та Катерині, про яких майже немає інформації у відкритому доступі. За матеріалами інформантства подається матеріал про Катерину Тихонову – молодшу дочку Путіна, що займається рок-н-ролом, працює в МДУ, її стосунки з Кирилом Шамаловим та маєток у французькому Біарріці на березі Біскайської затоки вартістю 3,7 мільйона доларів та здійснюється доведення того, що дівчина є справді донькою В. Путіна. Ця тема не є актуальною для українського суспільства, однак вона має скандальний характер і на тлі загального негативного ставлення до керівника сусідньої держави може бути резонансною.

Другою за кількістю матеріалів є тематична група про культурні події. На жаль, у цій тематичній групі зовсім не трапляються публікації на серйозні культурологічні теми. Найчастіше проблематику таких матеріалів можна окреслити словосполученням «життя зірок». Наприклад, у статті *«Росіяни кличуть ДіКапріо зіграти Леніна» («33-й канал», 27 січня 2016 року. – С. 10)* йдеться про те, що прес-секретар «Ленфільму» Валерій Карлов в ефірі «Балтика FM» зауважив, що Леонардо ДіКапріо часто порівнюють з молодим Леніним, тому є всі шанси відтворити на екрані епоху революції, якщо актор погодиться

зніматися. Підставою для такої заяви стали слова голлівудського актора Леонардо ДіКапріо, що йому цікаво було б зіграти Леніна, Путіна і Распутіна. Коментар стосовно ситуації у публікації відсутній, та й вона сама написана за результатами «The Independent». Це стандартний принцип висвітлення міжнародних подій у газеті.

Спортивні міжнародні новини на шпальтах «33-го каналу» трапляються рідко і також мають сенсаційний характер й пов'язані з Вінниччиною. Зокрема, *журналістський матеріал «Тренер з Америки мріє про наречену з Вінниці, щоб залишитися тут назавжди» («33-й канал», 2 грудня 2015 року. – С. 15) розповідає про 61-річного Дейла Хеффона родом із Флориди (США), який перед переїздом до Вінниці працював у Німеччині. Анастасія Яковишена пише, що Дейл влітку натрапив на оголошення, що команда гравців американського футболу шукає тренера, і його це зацікавило, тому що давно мріяв побувати в Україні; сам зателефонував президенту «Вінницьких вовків» і з вересня тренує місцевих гравців. Журналіст наголошує на тому, що тренер зробив чемпіонами десятки команд Америки та Німеччини, а також подає інтерв'ю з ним, де йдеться про причини переїзду, особливості роботи, ставлення до вінничан, особисте життя, мовний бар'єр, оцінку сучасної політичної ситуації тощо. Дейл розповів кореспонденту про те, як він наважився покинути життя в Америці заради невідомої України, наскільки йому складно тренувати спортсменів, які майже не розуміють англійської, і чому він мріє про дружину-вінничанку. Як бачимо, стаття не обмежується заявленою темою, а є набагато глибшою та цікавішою. Можна помітити, що матеріал якісно вирізняється з поміж інших послідовністю викладу, актуальністю, новизною й оригінальністю теми. Крізь призму бачення іноземця читач має змогу скласти свою картину про частину соціуму, в якому мешкає.*

Ще однією темою, висвітлюючи яку журналісти частково торкаються міжнародних новин, є соціальний захист українців за кордоном. З-поміж аналізованих публікацій можна виокремити публікацію «Вінничанам розкажуть, як придбати житло за кордоном» («33-й канал», 30 березня 2016 року. – С. 9), у якій зазначається, що нерухомість за кордоном – один із видів інвестицій, який щороку набирає дедалі більшої популярності в Україні. Водночас чимраз частіше потенційні інвестори замислюються про отримання посвідки на проживання і громадянства тієї держави, де вони купують житло. Для багатьох іноземне громадянство – це мрія та мета, й основний інтерес виявляють переважно до країн Європи та Північної Америки. Водночас важливим критерієм під час вибору нового місця проживання виступають візові відносини країни з іншими державами. Чим ширша географія нового паспорта без візи, тим він привабливіший. Саме тому інвестиції в нерухомість із метою отримання громадянства викликають такий інтерес. Автор статті пропонує розглянути найпопулярніші країни, які готові надати паспорт зі своїм гербом в обмін на гроші українців.

Зовсім мало публікацій про важливі світові події, особливо у віддалених країнах.

«33-й канал» намагається висвітлити найхарактерніші та найяскравіші міжнародні події, однак газета поки що тільки розпочинає курс на глобалізацію, тому пріоритетними темами залишаються місцеві новини.

Висновки до розділу. Сьогодні люди прагнуть бути більше поінформованими на міжнародні теми, аби досягти успіху. Вінницькі видання із міжнародної тематики швидше обирають новини, що безпосередньо стосуються України. Найпопулярнішими темами є такі: події, пов'язані з російсько-українським конфліктом, культурне життя,

спорт, соціальний захист українців за кордоном, сенсаційні події світового масштабу.

Пріоритетними для вінницьких журналістів є новини з Євросоюзу та наших сусідів по західному кордону. Цікавляться подільські періодичні видання й новинами Росії та Білорусії. Усі редактори лояльно ставляться до новин із «слов'янських» країн. Однак, якщо новини з Польщі, Чехії та Угорщини інколи, але трапляються, про такі країни як Словенія, Словаччина та Хорватія читачам практично нічого не відомо. Аудиторія може дуже мало сказати навіть про одного з найближчих наших сусідів – Молдову, а про Придністров'я за сторінок проси не знають взагалі нічого.

Новини з далеких регіонів світу залишаються в тіні: Африка, Південна Америка, Індія, Австралія не висвітлюється взагалі. З країн Азії вінницьких редакторів цікавить тільки Китай та Казахстан. Щодо Близького Сходу – практично нічого, окрім вибухів, не висвітлюється.

ВИСНОВКИ

Міжнародна журналістика передбачає висвітлення подій, які відбуваються поза рідною країною, але якимось чином можуть бути цікавими мешканцям цієї країни. Міжнародна журналістика вважається найпрестижнішим напрямком у мас-медіа. Однак сьогодні спостерігається тенденція скорочення своїх кореспондентів за кордоном. Проте інтерес до міжнародних новин серед аудиторії зростає.

У світі можна спостерігати виникнення двох моделей добору інформації у відділах міжнародних новин. Одна з них має на меті донести читачеві прогресивні інформаційні цінності, що обстоюють соціальну справедливість. Матеріали цієї моделі спонукають до морально-етичних суджень. Друга модель подання міжнародних подій скеровується діями та ініціативами зовнішньої політики. Обидві моделі на рівних співіснують і конкурують.

Тенденції розвитку міжнародної журналістики в умовах глобальних суспільних перетворень зумовлюють світові інформаційні системи об'єднуватися за допомогою новітніх технологій в рамках світового інформаційного простору з метою досягнення спільних цілей і завдань, які стоять перед людством.

Специфіка діяльності мас-медіа в Україні полягає в тому, що ЗМІ залежать від політичної орієнтації власника. На певному етапі розвитку трансформаційного суспільства в умовах глобалізації, інтеграційних процесів, динамічного розвитку ринкових відносин відбувається поступове спрощення рівня комунікації в рамках політика преса влада до інформаційних відносин в межах ЗМК аудиторія.

Основні критерії відбору міжнародних новин, якими керуються редактори українських газет – особисті соціо-культурні уявлення, безпосередня «прив'язка» до України, наявність яскравої «картинки» (стихії, військові конфлікти, сенсації).

Особливої уваги заслуговують регіональні періодичні видання, оскільки вони формують інформаційний простір певного регіону й впливають на специфіку загальноукраїнського інформаційного простору.

Виконано основні завдання: проаналізовано 3 вінницькі газети й з'ясовано як вони презентують світові новини на своїх шпальтах.

Найбільша кількість публікацій, що стосуються міжнародних подій, представлена у газеті «20 хвилин». Найповніше представлені матеріали таких тематичних груп: бачення політичної ситуації в Україні, економічні події та нововведення, культурна тематика, політичні новини інших країн, які мають сенсаційний характер. Більшість статей безпосередньо чи опосередковано пов'язані з Україною.

Під час дослідження з'ясувалося, що газета «Місто» широко презентує публікації на різноманітну регіональну й національну тематику, однак зовсім мало уваги приділяє міжнародним новинам, які знову ж таки подаються відповідно до розв'язання «українського питання».

Тематичний розподіл міжнародних новин на шпальтах газети «33-й канал» виглядає так: культурні події, заходи, пов'язані з російсько-українським конфліктом, спортивні новини, соціальний захист українців за кордоном. Як свідчить тематичний розподіл, прив'язка до України через презентацію її позиції щодо війни та внутрішньополітичних суперечностей, які щодо цього виникли, найчастіше зустрічається у досліджуваних статтях.

Складається враження, що регіональні видання розуміють міжнародну журналістику як перепублікацію інформації з інших джерел або порушення лише сенсаційних, скандальних тем, які часто є другорядними й не вартими уваги. Такий стан применшує якість видання та його престиж.

Отже, вінницька преса намагається висвітлити найхарактерніші та найяскравіші міжнародні події, однак усі регіональні видання поки що тільки розпочинають курс на глобалізацію, тому пріоритетними темами залишаються місцеві новини. З цього випливає, що сучасним регіональним ЗМІ варто переглянути свою стратегію діяльності, урахувати вироблені роками критерії висвітлення новин, бо добір інформації у сучасних виданнях не дає читачеві достатньо якісних знань про решту світу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. 20 хвилин [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vn.20minut.ua/ua-i-svit>.
2. 33-й канал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://33kanal.com>.
3. Бебик В. Інформаційно-комунікаційний менеджмент у глобальному суспільстві [Електронний ресурс] / В. Бебик. – Режим доступу: <http://studentbooks.com.ua/content/view>.
4. Бебик В., Сидоренко О. Засоби масової інформації посткомуністичної України / В. Бебик, О. Сидоренко. – Київ : МАУП, 1996. – 124 с.
5. Вайшенберг З. Новинна журналістика: Навчальний посібник / За загал. ред. В. Іванова. – Київ : Академія Української Преси, 2011. – 262 с.
6. Гресько О. Пошук компромісу між західним і східним світом: роль українських мас-медіа / О. Гресько // Наукові записки Інституту журналістики. – Київ, 2002. – Том 7. – С. 147-149.
7. Гриценко О. Мас-медіа в процесах демократичних трансформацій українського суспільства (політико-культурологічний аспект): автореф. дис. доктора політ. наук: 23.03.03 КУ ім. Т. Шевченка: Ін-т журналістики / О. Гриценко. – Київ, 2003. – 34 с.
8. Гриценко О. Природа інформаційного суспільства та розвиток світового ринку мас-медіа. [Електронний ресурс] / О. Гриценко. – Режим доступу: http://www.franko.lviv.ua/faculty/jur/publications/visnyk32/Visnyk32_P3_01Grycenko.pdf.
9. Житарюк М. Дещо про стан міжнародної журналістики в Україні та наявність у її публікаціях ексклюзивних матеріалів з-за кордону / М. Житарюк // Українська періодика: історія і сучасність : доп.

та повід. Восьмої всеукр. наук.-теорет. конф. [м. Львів, 24-26 жовт.]. – 2003. – С. 550-554.

10. Житарюк М. ЗМІ України: проблеми становлення й функціонування / М. Житарюк // Український альманах. – Варшава, 2003. – С. 119-123.

11. Житарюк М. Міжнародна квазіпроблематика ЗМІ України як наслідок нефункціональності української міжнародної журналістики [Електронний ресурс] / М. Житарюк. – Режим доступу: <http://journalib.univ.kiev.ua>.

12. Засоби масової інформації : професійні стандарти, етика та законодавчі норми : наук. вид. / укл.: Т. Петрів, А. Сафаров, В. Сюмар, О. Чекмишев. – Київ, 2006. – 100 с.

13. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості / В. Здоровега. – Львів, 2004. – 268 с.

14. Зернецька О. Глобальний розвиток систем масової комунікації і міжнародні відносини: Монографія / О. Зернецька. – Київ : Освіта, 1999. – 352 с.

15. Зливков В. Українські ЗМІ: проблема маніпулювання свідомістю / В. Зливков // Соціальна психологія. – 2007. – Спеціальний випуск. – С. 84-90.

16. Кудрявцева С., Колос В. Міжнародна інформація / С. Кудрявцева, В. Колос. – Київ : Видавничий Дім «Слово», 2008. – 400 с.

17. Кулик В. Тематична і жанрова структура українського газетного дискурсу / В. Кулик // Політичний менеджмент. – 2009. – №6. – С. 94-106.

18. Михайлин І. Основи журналістики : Підручник. Вид. 3-е доп. і поліп. / І. Михайлин. – Київ : ЦУЛ, 2002. – 284 с.

19. Місто [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://misto.vn.ua/archive>.
20. Москаленко А. Демократизація ЗМІ та інформаційні права громадян // Сучасне та майбутнє журналістики в плюралістичному суспільстві / За ред. проф. А. Москаленка, М. Герольд, проф. В. Іванова. – Київ : Центр вільної преси, 1999. – С. 11-23.
21. Москаленко А. Теорія журналістики : Навчальний посібник / А. Москаленко. – Київ, 2003. – 344 с.
22. Петрів Т. Інформаційні процеси в контексті глобалізації / Т. Петрів. – Київ : Грамота, 2003. – 48 с.
23. Плющ О. Трансформація ролі засобів масової інформації в умовах глобалізації / О. Плющ // Соціальна психологія. – 2007. – Спеціальний випуск. – С. 62-70.
24. Почепцов Г. Теорія комунікації / Г. Почепцов. – 2-е вид., доп. – Київ : РВЦ «Київський університет», 1999. – 308 с.
25. Приступенко Т. Сучасні політичні і економічні умови діяльності журналістики України : навч. посіб. / Т. Приступенко – Київ : РВЦ «Київський університет», 1997. – 72 с.
26. Різун В. Маси : Тексти лекцій / В. Різун. – Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2003. – 118 с.
27. Різун В. Роль ЗМК у демократичному суспільстві // Публіцистика і політика. Зб. наук. пр. / За заг. ред. проф. В. Шкляра. – Київ, 2001. – Вип. 2. – С. 13-15.
28. Турченко Ю. Засоби масової інформації як впливовий чинник реалізації політичного процесу / Ю. Турченко // Політичний менеджмент. – 2009. – №4. – С. 115-118.
29. Українська журналістика : вчора, сьогодні, завтра / За заг. ред. В. Шкляра. – Київ, 1998. – 180 с.

30. Чічановський А. Інформаційний простір як глобальна проблема сучасності / А. Чічановський, В. Шкляр // Вісн. Київ. ун-ту. Сер. : Журналістика. – Київ, 1995. – Вип. 2. – С. 41-49.

31. Шкляр В. Вектори часу // Україна на шляху до Європи / упоряд. : В. Шкляр, А. Юричко. – Київ : Етнос, 2006. – С. 226-264.